

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΝΔΡΟΜΑ

Ριζάβας Ιωάννης¹, Ρωσσέτος Γουρνέλλης², Μισουρίδου Ευδοκία³, Ιστίκογλου Χρήστος⁴, Μπαλή Παναγιώτα⁵, Αβράμπου Σωτηρία⁶, Παππά Άννα⁷, Λαγουβάρδος Κώστας⁸, Δουζένης Αθανάσιος⁹

1. Νοσηλεύτης, MSc, PhD(c), Ψ.Ν.Α. «Δαφνί»
2. Καθηγητής Ψυχιατρικής ΕΚΠΑ, Β΄ Ψυχιατρική Κλινική, Π.Γ.Ν. «Αττικόν».
3. Αναπληρώτρια καθηγήτρια νοσηλευτικής ψυχικής υγείας και εξαρτήσεων, ΠΑΔΑ
4. Ψυχίατρος, PhD, MSc, Ψυχιατρικό Τμήμα, Γ.Ν. «Κωνσταντοπούλειο» Νέας Ιωνίας
5. Ψυχολόγος, MSc, PhD(c), Β΄ Ψυχιατρική Κλινική, Π.Γ.Ν. «Αττικόν»

6. Ειδικευόμενη Νοσηλεύτρια Ψυχικής Υγείας, Γ.Ν.Α. «Ο Ευαγγελισμός»
7. Ειδικευόμενη Νοσηλεύτρια Ψυχικής Υγείας, «Αιγινήτειο» Νοσοκομείο
8. Διευθυντής Ερευνών, Ινστιτούτο Ερευνών Περιβάλλοντος, Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών
9. Καθηγητής ψυχιατρικής ΕΚΠΑ, Β΄ Ψυχιατρική Κλινική Π.Γ.Ν. «Αττικόν»

Εισαγωγή:

Η έρευνα για την κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις των καιρικών μεταβολών στην ψυχική υγεία είναι ένα νέο και ταχέως αναπτυσσόμενο επιστημονικό πεδίο.

Σκοπός:

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση τεσσάρων καινούργιων όρων που αποσκοπούν στην περιγραφή ψυχολογικών συνδρομών που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή και αποτελούν αντικείμενο αυξανόμενου ερευνητικού ενδιαφέροντος, την «μετεωροευαισθησία», την «μετεωροπάθεια», την «σολασταλγία» και το «οικολογικό άγχος».

Μεθοδολογία:

Πραγματοποιήθηκε αναζήτηση στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων Google Scholar, Pubmed και Scopus, για επιστημονικά βιβλιογραφικά άρθρα στην αγγλική γλώσσα, τα οποία αναφέρονται στην συσχέτιση της κλιματικής αλλαγής με το οικολογικό άγχος και την σολασταλγία από το 2010 έως σήμερα και με την μετεωροευαισθησία και την μετεωροπάθεια από το 2000 έως σήμερα.

Αποτελέσματα:

Το οικολογικό άγχος αναφέρεται στο άγχος για τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και συνδέεται με φόβο, ανησυχία και αβεβαιότητα για την περιβαλλοντική καταστροφή. Η σολασταλγία είναι η βιωμένη εμπειρία της αρνητικής περιβαλλοντικής αλλαγής, δηλαδή περιγράφει την ψυχολογική δυσφορία που βιώνει ένα άτομο όταν ένα περιβάλλον αλλάζει και υποβαθμίζεται σε βαθμό που να επηρεάζεται αρνητικά η ποιότητα ζωής, η ψυχική, η συναισθηματική και η πνευματική υγεία του ατόμου. Ο σύγχρονος τρόπος ζωής, που πραγματοποιείται απομακρυσμένος από το φυσικό περιβάλλον, μειώνει την ικανότητα των φυσικών μηχανισμών προσαρμογής και αυτορρύθμισης του οργανισμού στις διαφορετικές περιβαλλοντικές συνθήκες. Τα μετεωροευαίσθητα άτομα είναι βιολογικά επιρρεπή στο να αισθάνονται την επίδραση συγκεκριμένων ατμοσφαιρικών γεγονότων στο νου και το σώμα και, συνεπώς, επηρεάζονται ιδιαίτερα από την μεταβολή ενός ή περισσότερων μετεωρολογικών παραμέτρων. Ο όρος μετεωροπάθεια αναφέρεται σε μια υπερβολική ψυχολογική αντίδραση διάρκειας λίγων ημερών, σε ένα φαινόμενο επιδείνωσης υφιστάμενων ασθενειών ή στην εμφάνιση μιας νέας ειδικής ασθένειας ως συνέπεια της κλιματικής αλλαγής. Αντιδράσεις με τις οποίες μπορεί να εκδηλωθεί η μετεωροπάθεια περιλαμβάνουν καταθλιπτικά συμπτώματα, ευερεθιστότητα, διαταραχές ύπνου και επιθυμία παραμονής σε εσωτερικούς χώρους.

Συμπεράσματα:

Η κλιματική αλλαγή έχει ως αποτέλεσμα ο πληθυσμός να είναι ευάλωτος στο οικολογικό άγχος, την σολασταλγία και σε φαινόμενα μετεωροπάθειας, ενώ η μετεωροευαισθησία αναμένεται να αυξηθεί μελλοντικά. Τα φαινόμενα αυτά επηρεάζουν ήδη τα διαγνωστικά πλαίσια της ψυχιατρικής, νέα ορολογία δημιουργείται και αποτελεί σύγχρονη ανάγκη οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας να κατανοήσουν και να προσαρμοστούν στις διαστάσεις της καινούριας πραγματικότητας της κλιματικής αλλαγής. Χρειάζεται να σχεδιαστούν και να οργανωθούν δράσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της περιβαλλοντικής κρίσης στις υφιστάμενες, καθώς και στις νέες ψυχικές διαταραχές.

Λέξεις κλειδιά:

Μετεωροευαισθησία, Μετεωροπάθεια, Κλιματική Αλλαγή, Οικολογικό Άγχος, Σολασταλγία.

Βιβλιογραφία:

1. Yellowlees, P. (2022). Climate Change Impacts on Mental Health Will Lead to Increased Digitization of Mental Health Care. *Current Psychiatry Reports*, 24(11), 723-730.
2. Albrecht, G. (2011). Chronic environmental change: Emerging 'psychoterratic' syndromes. In *Climate change and human well-being* (pp. 43-56). Springer, New York, NY.
3. Galway, L.P., Beery, T., Jones-Casey, K., Tasala, K. (2019). Mapping the solastalgia literature: A scoping review study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(15), 2662.
4. Rzeszutek, M., Oniszczenko, W., Zalewska, I., & Pięta, M. (2020). Personality profiles and meteoropathy intensity: A comparative study between young and older adults. *Plos One*, 15(11), e0241817.
5. Janiri, L., Spinetti, G., Mazza, M., Di Nicola, M.M. (2009). A new disease. *Eds. Christodoulou GN, Jorge M., Mezzich JE Advances in Psychiatry*, 3, 45-52.
6. Mazza, M., Di Nicola, M., Catalano, V., Callea, A., Martinotti, G., Harnic, D., ... & Janiri, L. (2012). Description and validation of a questionnaire for the detection of meteoropathy and meteorosensitivity: the METEO-Q. *Comprehensive Psychiatry*, 53(1), 103-106.